

היום נלמד בעזרת ה':

מועד קטן דף יח

פנחס אחיו של מר שמואל אירע בו אבלות (= בנו מת), נכנס שמואל לנחם אותו. ראה שמואל שציפורניו של פנחס מגודלות ואמר לו - מדוע לא גזזת אותם, והרי הלכה כרבי יוסי שמתיר? ענה לו פנחס - אילו היית אבל האם היית מזלזל כל כך באבלות והיית גוזז את ציפורניך?

דברי פנחס היו "**כְּשִׁנְגָה נְשִׂיאַ מְלִפְנֵי הַשְּׁלִיט**" (= כמו שגזר השליט גזרה על אדם להורגו ללא כוונה, דהיינו שלא התכוון פנחס לקללו אבל כך קרה), ואירע אבלות לשמואל. נכנס פנחס לנחם אותו, לקח שמואל את ציפורניו וזרקם לפני פנחס בכעס (= ואח"כ אסף אותם, לפי שהזורק ציפורניו רשע) ואמר לו - האם אינך סובר ש'ברית כרותה לשפתיים' (= שלפעמים מה שמוציא האדם בשפתיו מתקיים)? וכפי שאמר רבי יוחנן, שאברהם הלך לעקוד את יצחק ואמר "**שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנְּעָר נִלְכָּה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוָבָה אֵלֵיכֶם**" כלומר ששניהם ישובו, ואכן כך היה, ששניהם חזרו, לפי ש'ברית כרותה לשפתיים'.

סבור מיניה: סברו בני הישיבה שרק ציפורני הידים מותר לגזוז בימי אבלו משום שהם מאוסים, אבל של רגל אסור.

גנוסטרא: מספריים.

אמר רב שמן בר אבא: הייתי עומד לפני רבי יוחנן בבית המדרש בחול המועד, ונטל את ציפורניו בשיניו וזרק אותם. משמע ש: 1. מותר ליטול ציפורניים בחול המועד. 2. אין בהם מיאוס אם נוטלם בשיניו, כלומר שר' יוחנן נטלם בפני רב שמן, ואסור לעשות דבר מיאוס בפני חברו. 3. מותר לזרוקם. ואף שהזורקם נקרא רשע שמא תעבור עליהם אשה מעוברת ותפיל את עובריה, ר' יוחנן זרקם בבית המדרש שלא מצויה שם אשה. וכן אין לחשוש שמא יאספו אותם וישליכו אותם מחוץ לבית המדרש ושם אשה תעבור עליהם, לפי שהציפורניים מזיקים רק במקום זריקתם, ואם שינו את מקומם כבר אינם מזיקים.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

אמר רב יהודה אמר רב: זוג תלמידי חכמים בא מחמתן (= שם מקום) לפני רבי, הגמרא **עוצרת ואומרת** שמר זוטרא שנה את המעשה בשם ברייתא ולא בשם רב יהודה - זוג בא מחמתן לפני רבי, ושאלו אותו האם מותר לגזוז ציפורניים בימי אבלות, והתיר להם. **מוסיפה הגמרא** שאם היו שואלים אותו האם מותר לגלח את שערות השפם בימי אבלות היה מתיר להם. ושמואל אמר שאכן הם שאלו אותו על כך והוא התיר להם.

שפה מזוית לזוית: מותר באבלות לגלח את שיער השפם מקצה של הפה לקצה השני, משום שהוא מעכב את האכילה והשתיה, ומאוס.

אמר רב אמי: ההיתר הוא רק בשיער גדול שמעכב ומפריע את האכילה והשתיה.

אמר רב נחמן בר יצחק: לי כל שערות השפה נחשבות כמעכבות את האכילה, משום שאני איסטיניס ואנין דעת.

פרעה שהיה בימי משה: היה גובהו אמה, וזקנו באורך אמה, והאבר שלו היה באורך אמה וחצי. (יש מפרשים שכונת הגמרא שהיה משונה מאוד ונבזה, ולא דווקא שהיה בגובה כזה, וכן 'פרמשתקו אמה' הכוונה שהייתה תאוות הזימה שלו גדולה).

אמגושי: נחלקו בדבר במס' שבת (ע"ה), יש אומרים שהיה מגדף את ה', שהיה מחזיק את עצמו לאלוה שאינו נצרך לנקביו, והיה אומר 'לי יאורי ואני עשיתיני', והיה יוצא ליאור לעשות צרכיו שאף אחד לא יראה. ויש אומרים שהיה מכשף, והיה יוצא ליאור לעשות כישוף.

מתניתין אע"ג דאית ליה תרי ומטנפי: משנתינו המתירה למי שבא ממדינת הים וכו' לכבס עוסקת אפילו במקרה שיש להם שני חלוקים והם מלוכלכים, שכיון שהיו אנוסים ולא יכלו לכבס לפני המועד התירו להם לכבס במועד, אבל לשאר האנשים אם יש להם שני חלוקים אסור להם לכבס במועד לפי שהיה עליהם לכבס לפני המועד, אבל באמת אם יש להם רק חלוק אחד מותר להם לכבס במועד, שהרי אף אם כיבסו לפני המועד צריכים לכבס שוב במועד.

כלי פשתן: בגדי פשתן מתלכלכים יותר משאר בגדים ואין טרחה גדולה בכיבוסם, ומשנתינו שאוסרת עוסקת בבגדי צמר.

רבא מקשה: למדנו במשנתינו - מטפחות הידים וכו' מותר לכבסם במועד, והרי המטפחות עשויות מפשתן והמשנה מתירה רק אותם ולא שאר בגדי פשתן?

אביי מתרץ: כוונת המשנה אף למטפחות של שאר מינים שמותרים בכיבוס למרות שיש טירחה בכיבוסם, אבל שאר בגדים של שאר מינים (שאינם מטפחות) כגון צמר אסור לכבס, ובגדי פשתן מותר.

אמר בר הדיא: אני ראיתי את הים של טבריה שהיו מוציאים לשם ספלים מלאים בבגדי פשתן לכבסם בחול המועד, ומכאן ראייה שמותר לכבס בגדי פשתן בחול המועד.

אביי דוחה: יתכן שעשו כך שלא ברצון חכמים, ואין משם ראייה.
משנה: קדושי נשים: שכתב בשטר 'הרי את מקודשת לי' (= אשה נקנית גם בשטר).

שוברין: שטר שכותב המלוה ללוה שהחזיר את החוב.

דייתקי: שטר צוואה.

מתנה: שטר המעיד על נתינת מתנה.

פרוזבולין: מן התורה השמיטה משמטת את החובות של הלווה למלוה (= אינו חייב להחזיר למלוה את מה שלוה ממנו), וכדי שלא ימנעו מלהלוות הלל תיקן את שטר הפרוזבול, שבו כתוב שהמלוה מוסר את שטרי החובות לבית דין ויוכל לגבות את מה שחייבים לו בכל זמן שירצה, ואז שביעית לא משמטת את חובותיו לפי שכאילו בית דין גובים את מה שחייבים לו.

איגרות שום: מלשון שוּמָה, ששמו בית דין את נכסי הלוה ונתנום למלוה.

איגרות מזון: פלוני קיבל על עצמו לתת מזונות לבת אשתו (מנישואיה הקודמים).

שטרי חליצה: שטר שבית דין כותבים לראיה שחלצו לאשה זו. (= אשה שמת בעלה ללא בנים, מצווה על האח של בעלה לחלוץ לה, ובכך היא מותרת להינשא לאחר.)

ומיאונין: קטנה (שלא הביאה שתי שערות) שהשיאו אותה אמה או אחיה, יכולה למאן בבעלה דהיינו שאומרת 'איני רוצה בפלוני בעלי' ובכך בטלים הקידושים ומותרת להינשא לאחר ללא גט.

שטרי בירוהין: שטר שכותבים בית דין כשהם מחלקים ירושה ליורשים, וכותבים בו איזה חלק ביררו לכל אחד מהיורשים.

גזרות בי"ד: פסקי דינים.

איגרות של רשות: צווים של השלטון. פירוש אחר - אגרות של שלום.

גמרא: מותר לארס אשה בחולו של מועד: ללא סעודה כדלקמן, ואין בזה משום 'מערב שמחה בשמחה'.

שטרי פסיקתא: שטר שכותבים בו (לפני הקידושין) את ההסכמים הממוניים בין שני הצדדים.

לימא מסייע ליה: הגמרא רוצה להביא ראייה שמותר לארס במועד מכך שהמשנה לעיל אוסרת נישואין ולא אירוסין. הגמרא דוחה שכוונת המשנה שאירוסין שאין בזה מצווה בוודאי שאסור, אלא אפילו נישואין שיש בזה מצווה אסור.

כי הא דרבא שמעיה לה הוא גברא וכו': רבא שמע אדם שמתפלל שתזדמן לו פלונית לישא אותה, אמר לו רבא שלא יתפלל על כך, לפי שאם היא האשה הראויה לו הרי שהיא בוודאי תינשא לו, ואם היא אינה ראויה לו היא בוודאי לא תינשא לו, והוא יבוא לידי כפירה בה' שיאמר שהתפילה לא הועילה.

אח"כ שמע רבא שאותו אדם מתפלל 'או שאני ימות לְפָנַי שהיא תינשא לאחר, או שהיא תמות לְפָנַי ולא תינשא לאדם אחר'. אמר לו רבא וכי לא אמרתי לך לא להתפלל כך?

מכך מוכח שיש לחשוש שמא מישהו יתפלל על אשה זו שתמות לפני שתינשא לאחר, ולכן התירו לארס במועד 'שמא יקדמנו אחר' ויבקש שתמות.

אין אדם נחשד בדבר: בדבר עבירה.

בקלא דפסיק: בקול שמועה שפוסק יתכן שסתם חושדים בו. **בקלא דלא פסיק:** בקול שמועה שאינו פוסק סימן שיש לו שייכות לאותה שמועה.

דומי דמתא יומי ופלגא: הקול שיוצא על החשודים שבעיר שחוטאים עם החשודות שבעיר נמשך למשך יום וחצי. מוכח שקול שלא נמשך יום וחצי נחשב ל'קלא דפסיק'.

דלא הדר נבט: קול שנפסק בפתח מיום וחצי נחשב ל'קלא דפסיק' רק אם הוא לא חזר וצמח (= שנשמע שוב), אבל אם חזר ונשמע שוב אותו הקול הרי הוא נחשב ל'קלא דלא פסיק'.